

Raadsstuk

Raadsstuk 173/2008
B&W datum 26 augustus 2008
Sector/Afd SZ/Milieu
Reg.nr(s) 2008/107519

Onderwerp **Plan van Aanpak Haarlem Klimaatneutraal**

Aan de Raad der gemeente Haarlem

Inhoud van het voorstel

Inleiding

Al geruime tijd vindt er druk discussie plaats over het onderwerp klimaatverandering. Het onderwerp beheerst al langere tijd de berichtgeving in de media. Hoogtepunt hierin was uiteraard de film “An inconvenient truth” van Al Gore. Het begrip ‘klimaatneutraal’ omvat alle broeikasgassen. Het begrip CO₂-neutraal heeft alleen betrekking op het gas CO₂.

CO₂-neutraliteit kan ook worden bereikt door middel van compensatie. Het begrip ‘klimaatneutraal’ is echter meer ingeburgerd en communiceert beter. Daarnaast bestaat de term ‘energieneutraal’. Hiervan is sprake als in een huis, bedrijf of stad net zoveel duurzame energie wordt opwekt als er wordt verbruikt. Er is dan géén sprake van CO₂-compensatie.

Aanleiding + fase van besluitvorming

In Haarlem is op 29 maart 2007 een motie in de gemeenteraad ingediend. De motie behelsde een streven om van Haarlem een klimaatneutrale stad te maken en wel voor het jaar 2030. Voor de eigen organisatie is de opdracht nog groter omdat de wens daar is om al in 2015 klimaatneutraal te zijn. De meerderheid van de gemeenteraad heeft toen het college opgedragen om te komen met een plan van aanpak om dit doel te kunnen verwezenlijken.

Voor u ligt de eerste uitwerking van dit plan van aanpak.. Vanaf 2009 wordt een concreet uitvoeringsplan opgesteld uit het Ideeënboek (zie bijlage C.; ligt voor u ter inzage bij de Griffie) in het kader van het milieubeleidsplan, het milieuwerkprogramma, het milieujaarverslag en de milieumonitor.

Aangezien het hier gaat om beleidsvoornemens die niet in het coalitieprogramma zijn opgenomen gaat het om nieuw beleid dat door de raad moeten worden vastgesteld.

Samenvatting

Routekaart en ideeën

Op 26 oktober 2007 en op 28 maart 2008 zijn door de gemeente Haarlem twee goed bezochte klimaatconferenties georganiseerd. Tijdens de conferentie in oktober is opgeroepen tot initiatieven vanuit de Haarlemse samenleving. Naast een opkomst van 140 respectievelijk 120 personen heeft dit vanuit de woningcorporaties de toezegging opgeleverd om € 65.000.000,= extra te investeren in energiezuinige

woningen. Energiebedrijven Nuon en Eneco hebben inmiddels ook concrete plannen gemaakt voor Haarlem. De conferentie van maart behelsde de presentatie van de resultaten naar aanleiding van die oproep. In de tussentijdse “100 dagen van Haarlem” is druk overlegd met belangengroepen uit het bedrijfsleven, de woningbouwsector, de transportwereld en de financiële wereld. Samen met diverse medewerkers van de gemeente is gebrainstormd en zijn plannen bedacht over hoe we samen het doel kunnen bereiken. Deze “bottom-up” benadering is uniek in Nederland.

Belangrijkste reden om samen plannen te maken is dat we het als gemeente alleen niet redden en heeft de partners uit de stad hard nodig. Zij zijn immers ook verantwoordelijk voor het gebruik van het overgrote deel van de energie in Haarlem. Echter voor de uitvoering van de plannen is ondersteuning vanuit de gemeente hard nodig. Daarom is een aanzet gedaan om samen plannen te maken om het einddoel dichterbij te halen. Er is in 4 groepen gewerkt aan plannen voor energiebesparing, duurzame energieopwekking en klimaatcompensatie. Die vier programmagroepen waren verdeeld over de thema's Bebouwde Omgeving, Verkeer & Vervoer, Industrie & Bedrijvigheid en de Gemeentelijke organisatie. Bij de samenstelling van de programmagroepen is gekozen voor een zo breed mogelijke afspiegeling van het maatschappelijke veld. Dit uitgaande van de aanmeldingen, die resulteerden uit de eerste conferentie.

De in de programmagroepen genoemde ideeën zijn in *bijlage C* (ligt voor u ter inzage bij de Griffie) gevoegd. Het ideeënboek kan beschouwd worden als de “ideeëngenerator” uit de Haarlemse samenleving.

Naast deze programmagroepen heeft een stuurgroep, onder voorzitterschap van Wethouder Divendal, een routekaart bedacht die uiteindelijk moet leiden tot een klimaatneutrale stad in 2030. Nog niet alle plannen zijn in detail uitgewerkt. Tevens wordt er gezocht naar mogelijkheden voor (mede-)financiering van de vele projecten. De Verkenning Routekaart Haarlem Klimaatneutraal en de samenvattingen per programmagroep zijn als *bijlage B* (ligt voor u ter inzage bij de Griffie) toegevoegd. Het ideeënboek kan voor kennisgeving worden aangenomen. Hieruit wordt vanaf 2009 jaarlijks een uitvoeringsprogramma opgesteld. In dit uitvoeringsplan worden de voorstellen geordend in volgorde van prioriteit en effectiviteit en getoetst op (financiële) haalbaarheid. Nieuwe ideeën worden telkens aan het Ideeënboek toegevoegd voor zover deze nog niet concreet zijn.

Eigen organisatie als bewijs

De aangenomen motie spreekt over een klimaatneutrale stad in 2030. Voor de eigen bedrijfsvoering is dat doel gesteld op 2015. De gemeente heeft op meerdere vlakken een voorbeeldrol te vervullen voor de lokale samenleving. Inwoners en bedrijven slaan de gemeente Haarlem aandachtig gade op welke prestaties ze zelf levert. Daarom houden we alle aspecten van de bedrijfsvoering tegen het licht. Van alle gemeentelijke panden en ook de nieuwbouw komt dit jaar de energieprestatie in beeld. Daarbovenop zoeken we naar energiebesparingsmogelijkheden en opties om duurzame energiebronnen te gebruiken. De inkoop van energiezuinige computers is een serieuze optie. Voor het gemeentelijke wagenpark, rioolgemalen en de openbare verlichting in de stad geldt dat we zoeken naar besparingsmogelijkheden. Dit heeft flinke consequenties voor de eigen bedrijfsvoering qua inzet van personeel en het verankeren in de diverse beleidsplannen. Sommige ideeën zijn al in

uitvoering. Het doel voor een klimaatneutrale organisatie loopt op veel punten gelijk met de wens om de organisatie duurzaam te maken. Door de eigen bedrijfsvoering klimaatneutraal te maken bewijzen we aan de samenleving dat dit haalbaar is.

Het proces

Samenwerking met betrokken partijen

Bij het nadenken over hoe je Haarlem een klimaatneutrale stad kunt maken is vanaf dag één samengewerkt met marktpartijen. Daardoor is meer denkkracht gemobiliseerd, meer draagvlak en committent bereikt om het doel daadwerkelijk na te streven.

Uitwerking.

Er zijn nu 3 externe sporen benoemd: Bedrijvigheid en Industrie, Bebouwde omgeving, Mobiliteit, en één intern spoor (Interne Organisatie). De regiegroep Haarlem Klimaatneutraal die zich heeft ingespannen de plannen voor te bereiden dient als leidraad voor de nieuwe beoogde organisatiestructuur (*voor de samenstelling van de Regiegroep zie bijlage E*). Voor deelname aan de nieuwe organisatiestructuur is een (substantiële) bijdrage aan het nog op te stellen 'kapstok'-convenant vereist. In het najaar vindt de ondertekening met betrokken partijen van een klimaatconvenant plaats. In dit convenant spreken partijen af welke substantiële bijdrage zij willen leveren. De gemeente en NUON hebben uitgesproken het initiatief tot dit convenant voor te bereiden, andere partijen haken daarna aan. Dit convenant sluit geen andere partijen uit, ook geen andere energieleveranciers die met projecten komen. Er is gekozen voor NUON vanwege de langlopende relatie en de grootte van de energieleverantie op Haarlems grondgebied (80%). Ondertekening van het convenant is vrijwillig maar niet vrijblijvend. Alle partijen kunnen elkaar binnen dit convenant aanvullen en versterken en op die manier slimme en innovatieve oplossingen verzinnen om het doel te bereiken.

Kennis

Uit verschillende instanties komt de wens naar voren voor het opzetten van een kenniscentrum om kennis en ervaring uit te wisselen. Die wens komt vooral van de bedrijven maar ook vanuit de programmagroep Bebouwde Omgeving. De hogeschool InHolland zoekt samen met betrokken partijen naar een opzet voor een dergelijk centrum. InHolland heeft hierover toezeggingen gedaan. Het kenniscentrum kunnen we nauw betrekken bij het klimaatsteunpunt voor Haarlem. Hierin kunnen diverse partijen deelnemen om de service en informatieverlening optimaal te maken.

De aanpak

Algemeen

Om de algemene Haarlem Klimaatneutraal doelen breed intern en extern operationeel te maken is een aanzienlijke, langdurige en blijvende inzet vereist. Deze inzet strekt zich daarmee uit over meerdere collegeperioden en is gericht op een continue communicatie van een consistente visie voor de lange termijn, gericht op alle doelgroepen vanuit de Haarlemse samenleving en de eigen organisatie. Ervaringen met de beleidsontwikkeling Duurzame Ontwikkeling Waarderpolder en

Duurzaam Bouwen en de ontwikkeling naar een duurzame bedrijfsvoering van de gemeente laten zien dat een enkele impuls niet leidt tot de benodigde gedragsverandering naar een duurzamere huishouding.

De effectiviteit van de boodschap wordt bepaald door de kwaliteit van de boodschap x acceptatie. Het draagvlak (acceptatie) is een resultante van goed relatiebeheer en bezieling/ enthousiasme.

Er is een structurele ondersteuning op het proces nodig.

De gemeente heeft aangegeven de regie te willen voeren over deze doelstelling. We gaan de contacten met alle betrokken partners uit de Haarlemse samenleving vasthouden en versterken. Bij beleidsbeslissingen vindt betere verankering en borging plaats van de klimaatneutraal doelstelling.

De motie Haarlem klimaatneutraal heeft al veel voorstellen opgeleverd. Het omvangrijke pakket aan voorstellen schept verwachtingen over de voortrekkers- en regierol van de gemeente. Want daaraan is door alle partijen de behoefte uitgesproken.

Het voorliggende klimaatprogramma stopt daarom niet met het opstellen van een ideeënlijst. Het zal vooral eerst het laaghangende fruit helpen oogsten, nadat overigens al gedurende meerdere jaren voorheen sprake was van een succesvol klimaatbeheer.

Nieuwe maatschappelijke impulsen hebben aanleiding gegeven tot veel verder gaande doelstellingen. Nieuwe regelingen zijn al ontstaan en er zullen nieuwe volgen. De omgeving verandert, nieuwe inzichten ontstaan en vragen om nieuwe benaderingen. Een studie van de gemeenten Tilburg, Heerhugowaard en Apeldoorn laat zien dat er grotere inspanningen nodig zijn om te komen tot klimaatneutraliteit dan tot dusver zijn verwoord in het programma Haarlem klimaatneutraal.

De klimaatagenda zal, behalve door de eigen organisatie, vooral door Haarlemse bedrijven en burgers vorm gegeven moeten worden. De inspanningen op dit terrein belonen zichzelf door de samengaannde besparingen. De organisatie van het klimaatdossier zal vooral stimuleren, enthousiastmeren, kennis en inzichten over dragen, ondersteunen, monitoren en evalueren. Immers het succes van klimaatneutraliteit is concreet af te lezen uit verbruikcijfers van energie, de verhouding groen/grijs en de resterende opgave (compensatie).

Voor een goede organisatie van Haarlem Klimaatneutraal is nodig:

1. Het accountbeheer, bestaande uit het systematisch onderhouden van contacten met de doelgroepen en het insteken van nieuwe beleidsinitiatieven, onderzoeken van nieuwe financieringsstromen en het doen / faciliteren van subsidieaanvragen;
2. Regievoering, bestaande uit voorlichting, uitwerking en helpen organiseren van de uitvoering, monitoring, evaluatie.

Versterking is nodig op de volgende terreinen.

Communicatie.

Een goede communicatieve begeleiding en vooral ook stimulering van zowel de eigen organisatie bij het realiseren van de eigen doelstellingen voor 2015 (over 7 jaar), als de externe organisaties is noodzakelijk. Vooral de burgers, wijkraden en

scholen worden nog actief benaderd over hun eigen bijdrage. De scholen zijn onderwerp voor de klimaatagenda, ook vanwege de problematiek van binnenluchtkwaliteit die alleen in combinatie met goed energiebeheer goed aangepakt kan worden. Op dit moment is klimaat en gezonde binnenlucht meegenomen in het overleg met de scholen over renovatie en (her-) huisvesting. Een concretere uitwerking van het communicatieplan staat in *bijlage D* (ligt voor u ter inzage bij de Griffie).

Bedrijvigheid en Industrie.

Vooraf branche organisaties en koplopers zijn bereid energie te stoppen in het inventariseren van de kansen die er liggen op klimaatneutraliteit.

De ervaring leert dat één op één benaderingen nodig zijn om:

- a. Natuurlijke investeringsmomenten bij bedrijven op te sporen en ze dan met een stimuleringspakket te benaderen.
- b. Via intensief relatiebeheer verbindingen te leggen, nieuwe wegen te verkennen en 'te weten wat er speelt', om op basis daarvan tijdig in te springen op mogelijkheden.
- c. Via bedrijfsbezoeken vanuit VVH besparingsmogelijkheden bij de bedrijven zichtbaar te maken (bezoekfrequentie van grote groep kleine(re) bedrijven is echter laag).
- d. De kans op het verzilveren van positieve initiatieven te vergroten middels goede uitwisseling van informatie tussen de programmamanager, VVH, parkmanagement en het klimaatsteunpunt.

Verduurzaming van bedrijventerreinen staat ook hoog op de agenda van de provincie Noord-Holland in het kader van de Economische Agenda. Duurzame bedrijventerreinen zijn aantrekkelijk voor nieuwe bedrijven om zich te vestigen en daardoor wordt werkgelegenheid gecreëerd en de lokale economie gestimuleerd.

Bebouwde omgeving.

Er is een grote bereidheid bij de corporaties mee te denken en mee te werken naar een grotere duurzaamheid en dan vooral geconcentreerd op beperking van energiegebruik. Dit leidt immers ook snel tot kostenbesparing voor de consument, waarmee een belangrijk deel van de maatregelen kostenneutraal kunnen worden uitgevoerd en zou moeten leiden tot besparingen voor de consument. In "het antwoord aan Haarlem" zijn flinke toezeggingen gedaan. Met de corporaties is overleg geweest of zij € 50.000,- kunnen bijdragen vanuit hun budget in de uitvoering van de plannen door de gemeente. Daarvoor voert de gemeente haar regierol van 0,15 fte uit. Zij staan er niet afwijzend tegen over. We verwachten in het najaar een definitief antwoord. Samen met de gemeente is een groot aantal projecten geïdentificeerd. Vasthouden van het momentum is van groot belang.

Mobiliteit.

Mobiliteit gaat vooral om beïnvloeding van de vervoerswijze, genereren en vergroten van groene(re) energie in transport en verkeer, verbetering van de luchtkwaliteit, vermindering fijn stof en verbetering van leefomgevingkwaliteit. Besparingsmogelijkheden van energiegebruik liggen vooral in het terugdringen van korte ritten met lokaal autoverkeer.

De nadruk komt te liggen op het accountbeheer, indien bij OVG weer een volledige fietscoördinator wordt ingesteld. Deze zou meer invloed moeten uitoefenen op inrichting van de bebouwde woonomgeving en openbare ruimte, waarbij niet telkens de auto centraal staat bij de inrichting maar in aflopende volgorde het primaat zou moeten liggen bij: de voetganger, fietser, OV, auto en vrachtvervoer.

Mobiliteit gaat ook over de bereikbaarheid van het bedrijventerrein en de binnenstad maar ook om omliggende gebieden zoals de duinen en het strand. Een slechte bereikbaarheid heeft nadelige gevolgen voor de lokale bedrijven. Een goede bereikbaarheid is een randvoorwaarde voor het goed functioneren van Haarlem en de overige Zuid-Kennemerland gemeenten.

Economische functies zijn afhankelijk van bereikbaarheid. Ook de aantrekkelijkheid als woonstad neemt af bij verminderde bereikbaarheid. Als de bereikbaarheid niet gegarandeerd is, heeft het dus weinig zin in andere functies te investeren. Het stimuleren van openbaar vervoer en de fiets beperkt onnodig autoverkeer, maar ook ten behoeve van het OV zijn investeringen nodig.

Interne organisatie.

Een klimaatneutrale gemeentelijke bedrijfsvoering heeft betrekking op het energieverbruik van alle gebouwen, installaties en openbare verlichting, maar ook op de mobiliteit van werknemers (CO₂ uitstoot vervoersbewegingen). Diensten die door de gemeente zijn verzelfstandigd of uitbesteed vallen hier buiten, zij zullen vanuit de gemeente Haarlem ondersteund worden bij het behalen van energiebesparingsmogelijkheden. Hierbij verplicht de gemeente zich dat door én aan de gemeente geleverde producten, werken en diensten zo maximaal mogelijk de duurzaamheidstoets doorstaan. Een klimaatneutrale bedrijfsvoering ligt wat dat betreft dicht bij een 100% duurzame inkoop. Besparingsmogelijkheden liggen vooral in de terugdringing en verduurzaming van energieverbruik en het optimaliseren van de vervoerswijze van de werknemers en duurzaam inkopen. Voor klimaatprojecten in de eigen organisatie geldt dat hieraan zowel een kostenkant als een opbrengstenkant zit. Deze verhouding is zodanig dan de overtuiging bestaat dat het klimaatneutraal maken van de eigen organisatie kostenneutraal kan worden uitgevoerd. Een klimaatneutrale bedrijfsvoering via verdieping van bestaande sporen, geeft niet alleen aan oplossing voor een mondiaal probleem maar ook een kosteneffectievere gemeentelijke organisatie. De eigen organisatie ondersteunen zal ook veel inspanning en communicatie vergen. Borging in processen en continue begeleiding van de verschillende disciplines zijn eveneens cruciaal. Het korte tijdsbestek tot 2015 en de impact van de voorbeeldfunctie vraagt om intensivering van de personele bezetting.

Communicatie en Monitoring

Uitdragen van succes.

Om bewustwording, draagvlakverbreding en gedragsverandering bij de jeugd te creëren betrekken we de scholen bij het project Haarlem Klimaatneutraal. Via de verstrekking van lespakketten, het uitschrijven van prijsvragen, maar ook via het daadwerkelijk treffen van duidelijk zichtbare energiebesparingsmaatregelen aan scholen beogen we een olievlekwerking te realiseren. Bij dit onderdeel is nauwe samenwerking met het gemeentelijk Natuur- en Milieu Educatiecentrum nodig voor

nadere vormgeving. De samenwerking vindt niet alleen plaats met het basisonderwijs en de middelbare scholen, maar ook met de hogeschool InHolland.

De hogeschool kent sinds kort een leerstoel gericht op duurzaamheid en klimaat en wil een belangrijke bijdrage leveren aan de informatievoorziening rondom klimaatneutraliteit. Via onder andere de wijkraden zal aandacht worden geschonken aan energiebesparing en duurzame opwekking bij bewoners. In het basis- en middelbaar onderwijs wordt aandacht aan dit onderwerp geschonken via gerichte lespakketten.

Nuttige gereedschappen als een specifieke website waarop besparingsmogelijkheden voor burgers met financiering en uitvoerende bedrijven opgevraagd kunnen worden, zijn in ontwikkeling. Milieucentraal is hier voor Haarlem mee bezig. Er komt een speciale klimaatbijlage in het Haarlems Dagblad voor verspreiding in Haarlem. Hierin staat wat ons doel is en wat er de komende tijd te gebeuren staat en wat er al gebeurd is.

Rond het project Haarlem Klimaatneutraal zijn zowel door de gemeente als door derden veel communicatieactiviteiten in ontwikkeling. Voor een compleet overzicht verwijzen we in dit verband naar het communicatieplan (*Bijlage D*; ligt voor u ter inzage bij de Griffie). Alle communicatieactiviteiten leveren op jaarbasis een communicatiekalender. Deze kalender zal onderdeel uitmaken van het jaarlijkse actieplan Haarlem Klimaatneutraal. Voor zover mogelijk sluiten we aan op landelijke en provinciale campagnes en op activiteiten van derden.

De beoogde activiteiten betreffen onder andere het bijhouden van de nog vorm te geven klimaatwebsite met alle activiteiten rondom Haarlem Klimaatneutraal. Verschillende activiteiten vragen om begeleiding, bijvoorbeeld een jaarlijkse prijsvraag voor de meest Klimaatneutrale wijk van Haarlem, het meest energiezuinige bedrijf en een jaarlijkse actiedag. Belangrijk hierbij is dat de aandacht over dit onderwerp niet verslapt. De bevolking van Haarlem moet weten wat er speelt in haar stad. Het is de bedoeling alle jaarlijkse activiteiten in het Haarlem Klimaatneutraal werkprogramma, dat vooralsnog onderdeel zal uitmaken van het milieuwerkprogramma, nader te definiëren.

CO₂monitor

Jaarlijks houden we het energieverbruik, en daarmee de CO₂-uitstoot bij in een monitor om te beoordelen of we nog op koers liggen. Via netbeheerder Continuon zijn energie verbruikgegevens (gas en elektra) geleverd voor 2007. Uit deze gegevens stellen we een referentiepunt vast en aan dit punt worden de behaalde resultaten gerelateerd. De CO₂monitor is via internet beschikbaar zodat iedereen deze kan raadplegen. Voor een volledig beeld qua CO₂-uitstoot is een berekening van het energieverbruik van de doelgroep verkeer en vervoer nodig. Dat maakt de uitstoot van de totale stad compleet. Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan de basis voor de CO₂-monitor voor de gehele stad. Deze zal voor het eind van dit jaar beschikbaar zijn. Voor de eigen organisatie vindt al geruime tijd monitoring van het gas- en elektriciteitsverbruik plaats. Behaalde CO₂-reducties van de verschillende projecten komen in de monitor terecht. Alle reducties samen geven het resultaat voor de hele stad weer in een bepaald jaar.

Monitoring is een goed planningsinstrument. De monitor moet op eenvoudige wijze weergeven wat de bereikte resultaten zijn en waarin de (nabije) toekomst de (on)mogelijkheden liggen. In de rapportage "Energievisie Haarlem" is op basis van een groot aantal gegevens het energieverbruik in Haarlem voor 3 doelgroepen berekend en op basis daarvan is de CO₂-emissie berekend. Deze was voor de uitgangssituatie 2000 als volgt: 21% woningen, 58% bedrijven en 21% verkeer.

Scenario's

Ambitie

De geformuleerde ambitie van de Raad in de motie Haarlem Klimaatneutraal ligt behoorlijk hoog. Daarbij komt dat de betrokken partners uit de Haarlemse samenleving vragen om continuïteit op dit thema. Deze continuïteit is voor hen noodzakelijk om lange termijn investeringen en planningen te maken. Het College heeft met dit in het achterhoofd drie scenario's uitgedacht.

Nadere analyse personele consequenties.

Het vrijmaken van nieuwe middelen is vanuit het Coalitieakkoord moeilijk omdat de klimaatdoelstelling daarin niet is opgenomen. Het coalitieakkoord was al gesloten voor de raad de klimaatmotie van 29 maart 2007 aan nam.

Huidige inzet

Op dit moment is de inzet voor klimaatbeleid en energiebesparing 0,2 fte voor communicatie en 1,5 fte voor regie externe en interne organisatie.

Een nadere omgevings- en risicoanalyse is toegepast om een betere afweging te maken.

1. Allereerst is gezien hoe de inzet in vergelijkbare gemeenten is geregeld, met eveneens hoge klimaatambities:

Gemeente	inwoneraantal	aantal fte	
Groningen	181.000	7	3 fte programma bureau duurzaamheid; 1 projectleider duurzame energie, 1 bedrijventerrein, 1 communicatie, 1 ruimtelijke plannen
Tilburg	201.000	5	4 beleidsontwikkeling en 1 publiekszaken
Apeldoorn	158.000	5	klimaat bureau pm.
Heerhugowaard	50.000	3	

3. Er is gezien welke consequenties verbonden zijn aan 3 verschillende scenario's:

Scenario 1:

Bestaande menskracht als uitgangspunt voor fondsverwerving en voorlopige ondersteuning in projecten door bestaande menskracht (**minimale variant**). **Geen extra bijdrage uit algemene middelen. Totale kosten: € 72.000,- per jaar.**

- a. Geen invulling voor: Bedrijven en Industrie òf Bebouwde omgeving òf Mobiliteit. Wisseling deelprojectmanagers onvermijdelijk. Tijdelijk nieuw gewenningsproces.
  - b. In loop van 2008-2009 invulling externe financieringsmogelijkheden en geleidelijke bemensing in 2009. Opnieuw oppakken deelprojectmanagers met kennisachterstand en risico's missen financieringsmogelijkheden en benutten kansen;
  - c. Beperkte inzet beschikbaar voor benaderen bewoners van Haarlem; geschat rendement van ingezette communicatie: laag tot nihil;
  - d. Inzet klimaatneutraal maken organisatie gemeente te gering voor halen hoge ambities;
  - e. Onvermijdelijk achterstand in ondersteuning op projecten; druk op menskracht en uitval;
  - f. Geloofwaardigheid lokale overheid gereduceerd tot nul;
- Consequentie: motie kan niet binnen ambitieniveau gerealiseerd worden; ambities naar beneden bijstellen.

Scenario 2:

Toekenning 2 fte uit algemene middelen (**middenvariant**). Verdeling menskracht over deelprojectmanagers en adviseurs voor 3 externe peilers, communicatie en NME, interne organisatie. **Totale kosten: € 200.000,- per jaar.**

- a. Consequenties zullen in beeld gebracht worden bij Milieujaarverslag en -monitor
- b. Verwacht wordt dat een suboptimale ondersteuning op de 4 sporen kan worden geleverd
- c. Op het gebied van subsidiestromen en kennismanagement voor de sporen bestaat een reële kans dat slagen gemist zullen worden.

Consequentie: òf interne spoor wordt niet gehaald, òf externe sporen kunnen onvoldoende ondersteund worden.

Scenario 3:

Toekenning van 4 fte uit algemene middelen (**optimale variant**). (Coördinatietaak blijft bij senior beleidsadviseur.) Maximale inzet op spoor specifieke informatieoverdracht en –implementatie t.b.v. de partners in- en extern.

Totale kosten: € 332.000,- per jaar.

- a. Resultaten zullen in beeld gebracht worden bij Milieujaarverslag en monitor;
- b. Op het gebied van subsidiestromen en kennismanagement voor de sporen worden geen slagen gemist.

Consequentie: verwacht wordt dat een optimale ondersteuning op de 4 sporen kan worden geleverd.

Het College heeft uit de bovenstaande scenario's gekozen voor scenario 2.

Financiële paragraaf

De financiële consequenties van de keuze voor scenario 2 zijn:

€ 128.000,= voor 2 extra fte's;

€ 67.000,= voor communicatiemiddelen;

€ 5.000,= voor monitoring.

Totaal: € 200.000,= voor uitvoering plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal.

De dekking wordt voor € 125.000,- gevonden binnen de materiële budgetten van de afdeling Milieu zelf. In 2009 wordt uit de algemene middelen € 75.000,- bekostigd; Vanaf 2010 wordt dit bedrag bekostigd uit budget nieuw beleid.

Externe financiering.

Door het Rijk is een subsidieregeling vastgesteld, waaruit een deel van de met Haarlem Klimaatneutraal genoemde activiteiten op basis van 50 % medefinanciering voor een periode van 4 jaar plaatsvindt (de zogenaamde SLoK-regeling: maximaal € 349.627,- voor 4 jaar; in- en externe financiering). Voorwaarde is een vastgesteld programma. Haarlem doet daarmee een beroep op de genoemde regeling, evenals andere subsidiestromen zoals “Meer met minder” en de “Unieke Kansen Regeling”. Geld uit energiebesparingen kunnen we weer investeren in verdere besparingsmaatregelen. Verder is om innovatieve besparingstechnieken breed ingevoerd te krijgen onderzoek nodig naar de vormgeving van financiële constructies.

Er zijn aantoonbare inverdienmogelijkheden, handige medefinancieringsmogelijkheden en groenfondsen voor brede *duurzame* investeringen beschikbaar, die tot op dit moment zijn geïdentificeerd maar nog niet nader gekwantificeerd. De uitwerking van de regelingen is vertraagd. De Industrie Kring Haarlem (IKH) heeft aangegeven als er een goed en onafhankelijk energiekennispunt zou worden toegevoegd aan het parkmanagement (met medefinanciering door de gemeente) ook via het IKH een bijdrage zou kunnen worden geleverd (= energiecoach Bedrijven en Industrie). Tevens hebben de corporaties aangegeven ondersteuning op de regie mede te willen financieren. *Wanneer worden verplichtingen aangegaan voor werving van menskracht?* Er zal sprake zijn van een gefaseerde aanpak en uitbreiding van accountmanagement met voldoende regie. In eerste instantie zullen medefinancieringen gegenereerd worden ter dekking van nieuw personeel. Verplichtingen worden pas aangegaan op het moment dat voldoende zekerheid over subsidie- en medefinancieringen worden geleverd. Wel kunnen verschuivingen in activiteiten aangebracht worden, maar deze zullen te allen tijde gefinancierd/ gedekt zijn. De consequentie is dat in het projectaanbod in overleg met partners een fasering zal moeten worden aangebracht.

Voor het behalen van de doelstelling in 2030 is het van groot belang dat de partners uit de samenleving hun bijdrage leveren en dat optimaal gebruik wordt gemaakt van subsidiemogelijkheden en externe financiering.

Communicatie(middelen).

De communicatieactiviteiten en –begroting zijn verwoord in het communicatieplan (*bijlage D*; ligt voor u ter inzage bij de Griffie). De personele kant is bovenstaand opgenomen. De op jaarbasis terugkerende kosten zijn geschat op € 67.000,-

Monitoring en evaluatie.

Monitoring staat nog in de kinderschoenen. Materiële kosten zitten in het inzetten van en mede ontwikkelen van een goede applicatie om de besparingseffecten en de mate van klimaatneutraliteit feitelijk vast te stellen en te kunnen relateren aan inzet

van inspanningen en maatregelen. Diverse applicaties in ontwikkeling. Voor 2008 wordt voorzien in een gratis pilot. Vanaf eind 2008 wordt deze keuze bezien in de dan beschikbare mogelijkheden. Jaarlijks terugkerende beheerkosten worden geschat op € 5.000,-.

Planning

Uit het Ideeënboek zullen concrete projecten worden geformuleerd die worden opgenomen in het Milieuwerkprogramma 2009. Het Milieuwerkprogramma wordt elk jaar geactualiseerd en daarmee ook de concrete klimaatprojecten. Het Milieuwerkprogramma voor 2009 zal eind 2008 aan de Raad worden aangeboden. Voor het eind van dit jaar zal tevens een klimaatconvenant worden gesloten met betrokken partijen uit de Haarlemse Samenleving. Binnen enkele maanden zal de aanvraag worden ingediend bij SenterNovem voor de bijdrage uit de SLoK-regeling. De planning is sterk afhankelijk van de verkregen subsidies. Daarnaast is de personele inzet van de gemeente maar ook van de afzonderlijke betrokken partijen van belang. Projecten waarvoor subsidies worden aangevraagd zullen pas starten als deze subsidie verleend is.

Wij stellen de raad voor:

1. De Verkenning Routekaart Haarlem Klimaatneutraal op hoofdlijnen vast te stellen als strategisch document.
2. Akkoord te gaan met de aard en strekking van het plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal.
3. Kennis te nemen van het Ideeënboek en daaruit in 2009 een uitvoeringsplan op te stellen. In dit uitvoeringsplan worden de voorstellen geordend in volgorde van prioriteit en effectiviteit en getoetst op (financiële) haalbaarheid.
4. Een ambitieniveau, zoals verwoord in scenario 2, in te zetten voor de uitvoering van het plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal. De dekking wordt voor € 125.000,= gevonden binnen de materiële budgetten van de afdeling Milieu zelf. In 2009 wordt uit de algemene middelen € 75.000,= bekostigd. Vanaf 2010 wordt dit bedrag bekostigd uit budget nieuw beleid

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,
drs. W.J. Sleddering

de burgemeester,
mr. B.B. Schneiders

De Raad der gemeente Haarlem,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders,

Besluit:

1. De Verkenning Routekaart Haarlem Klimaatneutraal op hoofdlijnen vast te stellen als strategisch document.
2. Akkoord te gaan met de aard en strekking van het plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal.
3. Kennis te nemen van het Ideeënboek en daaruit in 2009 een uitvoeringsplan op te stellen. In dit uitvoeringsplan worden de voorstellen geordend in volgorde van prioriteit en effectiviteit en getoetst op (financiële) haalbaarheid.
4. Een ambitieniveau, zoals verwoord in scenario 2, in te zetten voor de uitvoering van het plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal. De dekking wordt voor € 125.000,= gevonden binnen de materiële budgetten van de afdeling Milieu zelf. In 2009 wordt uit de algemene middelen € 75.000,= bekostigd. Vanaf 2010 wordt dit bedrag bekostigd uit budget nieuw beleid

Gedaan in de vergadering van .....

De griffier

De voorzitter,